

Forsvarsaftalen af 1951

Bekendtgørelse om den i København den 27. april 1951 undertegnede overenskomst i henhold til Den nordatlantiske Traktat mellem Regeringerne i Kongeriget Danmark og Amerikas Forenede Stater om forsvaret af Grønland.

Ved resolution af 29. maj 1951 har Hans Majestæt Kongen i statsråd med forbehold af Rigsdagens samtykke godkendt den i København den 27. april 1951 undertegnede overenskomst i henhold til Den nordatlantiske Traktat mellem regeringerne i Kongeriget Danmark og Amerikas Forenede Stater om forsvaret af Grønland.

Den 8. juni 1951 meddelte Rigsdagen sit samtykke til overenskomsten, hvis tekst er som følger:

OVERENSKOMST i henhold til Den nordatlantiske Traktat mellem Regeringerne i Kongeriget Danmark og Amerikas Forenede Stater om forsvaret af Grønland.

Indledning

Regeringerne i Kongeriget Danmark og Amerikas Forenede Stater, som er deltagere i Den nordatlantiske Traktat, undertegnet i Washington den 4. april 1949,

som under hensyn til det ansvar, der i medfør af denne traktat påhviler dem med hensyn til forsvaret af det nordatlantiske traktatområde, ønsker at bidrage til et forsvar heraf og derigennem til deres eget forsvar i overensstemmelse med principperne om selvhjælp og gensidig bistand

og som af Den nordatlantiske Traktats Organisation (NATO) er blevet anmodet om at føre forhandlinger om og indgå aftaler, hvorefter væbnede styrker tilhørende deltagerne i Den nordatlantiske Traktats Organisation kan gøre brug af anlæg i Grønland til forsvar af Grønland og den øvrige del af det nordatlantiske traktatområde,

har for at styrke Den nordatlantiske Traktats Organisation indgået følgende overenskomst:

Artikel I.

Med henblik på at fremme stabilitet og velfærd i det nordatlantiske traktatområde vil regeringerne i Kongeriget Danmark og Amerikas Forenede Stater, ved at forene deres bestræbelser på kollektivt forsvar, på bevarelsen af fred og sikkerhed og på udviklingen af deres kollektive evne til at modstå væbnet angreb, hver for sig tage sådanne skridt, som er fornødne eller hensigtsmæssige for hurtigt at løse de individuelle og fælles opgaver i Grønland, for hvis udførelse de ifølge NATO-planer har ansvaret.

Artikel II.

Med henblik på, at regeringen i Amerikas Forenede Stater som deltager i Den nordatlantiske Traktat skal kunne bistå Kongeriget Danmarks regering ved oprettelsen og/eller driften af de forsvarsområder, om hvis nødvendighed for udbygningen af forsvaret af Grønland og den øvrige del af det nordatlantiske traktatområde de to regeringer på grundlag af NATO-forsvarsplaner fra tid til anden måtte blive enige, og som Kongeriget Danmarks regering ikke er i stand til at oprette og drive på egen hånd, er de to regeringer med hensyn til de således udvalgte forsvarsområder blevet enige om følgende:

1) Begge landes nationalflag skal vaje over forsvarsområderne.

2) Det aftales fra tid til anden i hvert enkelt tilfælde, hvorledes ansvaret for driften og vedligeholdelsen af forsvarsområderne skal fordeles mellem de to regeringer.

3) I de tilfælde, hvor det vedtages, at ansvaret for driften og vedligeholdelsen af et forsvarsområde skal påhvile regeringen i Amerikas Stater, gælder følgende regler:

(a) Den danske øverstkommanderende for Grønland kan til staben hos den kommanderende officer i et sådant forsvarsområde knytte dansk militært personel under kommando af en officer, med hvem den amerikanske kommanderende officer skal rådføre sig i alle vigtige lokale anliggender, der berører danske interesser.

(b) Uden indskrænkning i Kongeriget Danmarks suverænitet over et sådant forsvarsområde eller i de kompetente danske myndigheders selvskrevne ret til frit at færdes overalt i Grønland skal regeringen i Amerikas Forenede Stater uden godtgørelse til Kongeriget Danmarks regering være berettiget til inden for et sådant område samt luftrummet derover og de tilstødende farvande:

(i) at forbedre og i almindelighed indrette området til militært brug;

(ii) at opføre, installere, vedligeholde og drive anlæggene og materiellet, herunder anlæg og materiel til vej- og forbindelsestjeneste, og at oplagre forsyninger;

(iii) at stationere og huse personel og at varetage dettes sundhed, fritidsarbejde og velfærd;

(iv) at træffe foranstaltninger til områdets beskyttelse og indre sikkerhed;

(v) at etablere og vedligeholde postforbindelser og varelagre;

(vi) at kontrollere landinger, starter, opankringer, fortøjninger, bevægelser og operationer, som foretages af skibe, luftfartøjer samt andre fartøjer og køretøjer, under tilbørlig hensyntagen til de forpligtelser, der påhviler Kongeriget Danmarks regering på sø- og luftfartens område;

(vii) at forbedre og uddybe havne, kanaler, indsejlinger og ankerpladser.

(c) Regeringen i Kongeriget Danmark forbeholder sig ret til at benytte et forsvarsområde i samarbejde med regeringen i Amerikas Forenede Stater i forbindelse med forsvaret af Grønland og den øvrige del af det nordatlantiske traktatområde og til der at opføre sådanne anlæg og iværksætte sådanne foranstaltninger, som ikke er til hinder for De Forenede Staters virksomhed i området.

4) I de tilfælde, hvor det vedtages, at ansvaret for driften og vedligeholdelsen af et forsvarsområde skal påhvile Kongeriget Danmarks regering, gælder følgende regler:

(a) Regeringen i Amerikas Forenede Stater kan til staben hos den kommanderende officer i et sådant forsvarsområde knytte amerikansk militært personel under kommando af en officer, som skal rådføre sig i alle vigtige lokale anliggender, der berører De Forenede Staters interesser i henhold til Den nordatlantiske Traktat.

(b) I samarbejde med Kongeriget Danmarks regering og uden godtgørelse til denne kan regeringen i Amerikas Forenede Stater i forbindelse med forsvaret af Grønland og den øvrige del af det nordatlantiske traktatområde benytte et sådant forsvarsområde og der opføre sådanne anlæg og iværksætte sådanne foranstaltninger, som ikke er til hinder for Danmarks virksomhed i området.

Artikel III.

1) Driften af De Forenede Staters marinestation Grønnedal vil blive overført til Kongeriget Danmarks regering så hurtigt, dette er praktisk muligt, og Kongeriget Danmarks regering vil herefter overtage benyttelsen af De Forenede Staters anlæg i Grønnedal på følgende betingelser:

(a) Med henblik på forsvaret af Grønland og den øvrige del af det nordatlantiske traktatområde skal De Forenede Staters skibe, luftfartøjer og væbnede styrker have fri adgang til Grønnedal. I det omfang, dette er fornødent til gennemførelse af NATO-planer, skal samme adgang indrømmes skibe, luftfartøjer og væbnede styrker tilhørende andre regeringer, der er deltagere i Den nordatlantiske Traktat.

(b) Kongeriget Danmarks regering overtager ansvaret for driften i den hidtidige udstrækning af den meteorologiske meldetjeneste fra Grønnedal under forbehold af sådanne fremtidige ændringer, som måtte blive gensidigt aftalt. Kongeriget Danmarks regering overtager ligeledes ansvaret for vedligeholdelsen af De Forenede Staters bygninger og udrustning i Grønnedal.

(c) Enkeltheder vedrørende den danske regerings benyttelse af De Forenede Staters ejendom, som forbliver i Grønnedal, herunder bestemmelser om rimelig beskyttelse heraf, betjeningen af De Forenede Staters skibe og luftfartøjer og råden over brændstoffer og andre lagre skal gøres til genstand for særskilte forhandlinger mellem repræsentanter for de to regeringer. Der er i denne forbindelse enighed om, at Kongeriget Danmarks regering ikke vil modsætte sig inspektioner af De Forenede Staters ejendom, som forbliver i Grønnedal, så længe denne station anvendes af Kongeriget Danmarks regering, under forudsætning af at der i hvert enkelt tilfælde sker anmeldelse herom til den danske øverstkommanderende for Grønland.

2) Der er enighed om, at Kongeriget Danmarks regering, såfremt en af parternes forpligtelser i henhold til Den nordatlantiske Traktat skulle nødvendiggøre foranstaltninger ved Grønnedal, der ligger udover, hvad Kongeriget Danmarks regering er i stand til på egen hånd at påtage sig, vil anmode om, at denne station overgår til at blive et forsvarsområde i overensstemmelse med reglerne i artikel II i nærværende overenskomst.

Artikel IV.

I forbindelse med foranstaltninger til forsvar af Grønland og den øvrige del af det nordatlantiske traktatområde vil forsvarsområderne i det omfang, dette kan gennemføres, blive stillet til rådighed for skibe og luftfartøjer tilhørende andre regeringer, som er deltagere i Den nordatlantiske Traktat, og for sådanne regeringers væbnede styrker.

Artikel V.

1) Under sådanne betingelser, hvorom enighed måtte blive opnået, og såvidt det er praktisk muligt, vil Kongeriget Danmarks regering yde den bistand med hensyn til vejr- og forbindelsestjeneste i Grønland, som måtte være nødvendig til støtte for virksomhed i medfør af nærværende overenskomst.

2) Kongeriget Danmarks regering påtager sig i det omfang, dette er praktisk muligt og ønskeligt til støtte for virksomhed i medfør af nærværende overenskomst, at iværksætte topografiske, hydrografiske og geodætiske opmålinger, herunder af kysterne, såvel som optagelse af luftfotografier etc. af Grønland og at stille resultaterne heraf til rådighed for regeringen i Amerikas Forenede Stater. Såfremt Kongeriget Danmarks regering ikke ser sig i stand til at fremskaffe de fornødne oplysninger, kan regeringen i Amerikas Forenede Stater efter aftale med vedkommende danske myndigheder foretage sådanne opmålinger eller optage sådanne fotografier. Kopier af enhver opmåling eller af ethvert fotografi, som således tilvejebringes af regeringen i Amerikas Forenede Stater, skal overgives til Kongeriget Danmarks regering. Regeringen i Amerikas Forenede Stater kan endvidere på grundlag af tilsvarende aftale foretage de tekniske opmålinger, som måtte være nødvendige for udvælgelsen af forsvarsområder.

3) Under iagttagelse af bestemmelserne i nærværende overenskomsts artikel VI og i overensstemmelse med sådanne almindelige regler, som begge parter bliver enige om, og som udstedes af vedkommende danske myndighed i Grønland, har regeringen i Amerikas Forenede Stater for sine skibe og luftfartøjer og sine væbnede styrker samt køretøjer ret til fri adgang og færden mellem forsvarsområderne overalt i Grønland, herunder territorialfarvandene, til lands, til søs og i luften. Denne ret skal omfatte fritagelse for lodstvang og for fyr- eller havneafgifter. De Forenede Staters luftfartøjer har adgang til at overflyve og lande på et hvilket som helst område i Grønland, herunder de grønlandske territorialfarvande, uden andre indskrænkninger end sådanne, hvorom der måtte blive opnået enighed.

Artikel VI.

Regeringen i Amerikas Forenede Stater indvilger i at samarbejde i videst udstrækning med Kongeriget Danmarks regering og dens myndigheder i Grønland under udførelse af virksomhed i medfør af nærværende overenskomst. Regeringen i Amerikas Forenede Stater og De Forenede Staters statsborgere i Grønland vil udvise tilbørlig respekt for alle love, bestemmelser og sædvaner, som vedrører den stedlige befolkning og Grønlands indre administration, og vil i enhver henseende bestræbe sig for at undgå, at der mellem amerikansk personel og den stedlige befolkning finder nogen som helst forbindelse sted, som de danske myndigheder ikke anser for ønskelig af hensyn til virksomhed i medfør af nærværende overenskomst.

Artikel VII.

1) Enhver form for materiel, udrustning og forsyninger, der er fornødne i forbindelse med virksomhed i medfør af nærværende overenskomst, herunder levnedsmidler, lagre, beklædningsgenstande og andre varer, bestemt til benyttelse eller forbrug af medlemmer af De Forenede Staters militære styrker, af civile personer, som er ansat eller i henhold til kontrakt beskæftiget af regeringen i Amerikas Forenede Stater med henblik på udførelse af arbejde i Grønland i forbindelse med virksomhed i medfør af nærværende overenskomst, samt af medlemmer af disse familier, tilligemed sådant militært og civilt personels personlige effekter og husgeråd, skal kunne indføres i Grønland under fritagelse for undersøgelse, told- og forbrugerafgifter eller andre afgifter;

ejheller må nogen eksportafgift pålægges materiel, udrustning, forsyninger eller effekter af denne art i tilfælde af udførsel fra Grønland.

2) Det ovennævnte militære og civile personel og medlemmer af deres familie fritages for enhver form for skatter, afgifter eller offentlige byrder iøvrigt, pålagt af Kongeriget Danmarks regering eller af danske myndigheder i Grønland. Ingen statsborger i Amerikas Forenede Stater sålidt som nogen juridisk person, etableret i henhold til Amerikas Forenede Staters lovgivning, skal betale indkomstskat til Kongeriget Danmarks regering eller til danske myndigheder i Grønland af nogen fortjeneste, som måtte hidrøre fra en kontrakt indgået med regeringen i Amerikas Forenede Stat er i forbindelse med virksomhed i medfør af nærværende overenskomst, eller nogen skat i forbindelse med tjenesteydelser eller arbejde af en hvilken som helst art udført for regeringen i Amerikas Forenede Stater i forbindelse med virksomhed i medfør af nærværende overenskomst. Artikel VIII. Regeringen i Amerikas Forenede Stater skal have ret til at udøve udelukkende jurisdiktion over de forsvarsområder i Grønland, for hvilke den har ansvaret i medfør af artikel II (3), og med hensyn til enhver forseelse, som måtte blive begået i Grønland af det ovennævnte militære eller civile personel eller af medlemmer af deres familier, så vel som over andre personer inden for de nævnte forsvarsområder undtagen danske statsborgere, idet det dog herved er en forudsætning, at regeringen i Amerikas Forenede Stater til de danske myndigheder i Grønland kan udlevere enhver person, der begår en forseelse inden for et af de nævnte forsvarsområder, til retsforfølgelse.

Artikel IX.

Kongeriget Danmarks lovgivning skal ikke være til hinder for, at militært eller civilt personel, hvis tilstedeværelse i forsvarsområderne eller på andre pladser i Grønland er nødvendig i forbindelse med virksomhed i medfør af nærværende overenskomst, eller medlemmer af deres familier indrejser i eller udrejser af forsvarsområderne eller andre sådanne pladser i Grønland.

Artikel X.

Ved ikrafttrædelsen af en NATO-overenskomst, i hvilken af de to regeringer er deltagere, og som vedrører de i nærværende overenskomsts artikler VII, VIII og IX omhandlede emner, afløses bestemmelserne i nævnte artikler af en sådan overenskomsts bestemmelser i det omfang, hvori der er indbyrdes uforenelige. Skulle nogen bestemmelse i en sådan NATO-overenskomst vise sig uegnet til anvendelse på grønlandske forhold, vil de to regeringer rådføre sig med hinanden med henblik på at tilvejebringe gensidigt tilfredsstillende særregler.

Artikel XI.

Al ejendom, som er tilvejebragt af regeringen i Amerikas Forenede Stater, og som forefindes på Grønland, skal forblive den amerikanske regerings ejendom. Alt løst inventar og alle anlæg, som i Grønland er opsat eller bygget af regeringen i Amerikas Forenede Stater, tilligemed enhver form for udrustning, materiel, forsyninger og varer, som er indført i Grønland af regeringen i Amerikas Forenede Stater, kan uden begrænsning fjernes fra Grønland eller, efter samråd med de danske myndigheder, afhændes i Grønland af regeringen i Amerikas Forenede Stater nårsomhelst inden udløbet af nærværende overenskomst eller indenfor et rimeligt tidsrum derefter. Det forudsættes, at ingen områder eller anlæg, som i medfør af nærværende overenskomst er stillet

til rådighed for regeringen i Amerikas Forenede Stater, behøver at efterlades i den stand, hvori de forefandtes på det tidspunkt, da de således blev stillet til rådighed for nævnte regering.

Artikel XII.

Ved ikrafttrædelsen af nærværende overenskomst mellem de to regeringer om Grønlands Forsvar, undertegnet i Washington den 9. april 1941, ophøre med at være i kraft.

Artikel XIII.

1) Intet i nærværende overenskomst skal kunne fortolkes som havende indflydelse på kommandoforhold.

2) Fortolkningsspørgsmål, som måtte opstå vedrørende anvendelse af nærværende overenskomst, skal henvises til Kongeriget Danmarks Udenrigsminister og De Forenede Staters Ambassadør i Danmark.

3) De to regeringer er enige om velvilligt at ville overveje enhver henvendelse, som en af parterne, efter at nærværende overenskomst har været i kraft i et rimeligt tidsrum, måtte fremsætte med henblik på en gennemgang af nærværende overenskomst for at afgøre, hvorvidt ændringer måtte være nødvendige eller ønskelige under hensyn til indvundne erfaringer eller ændrede NATO-planer. Enhver sådan ændring udkræver fælles samtykke.

Artikel XIV.

1) Nærværende overenskomst afsluttes under forudsætning af den danske Rigsdags godkendelse. Den træder i kraft den dag, på hvilken meddelelse om sådan godkendelse gives regeringen i Amerikas Forenede Stater.

2) Nærværende overenskomst, som tjener til gennemførelse af Den nordatlantiske Traktat, skal forblive i kraft i samme tidsrum som Den nordatlantiske Traktat. Undertegnet i København i to eksemplarer på dansk og engelsk, begge tekster af lige gyldighed, den syvogtyvende april 1951 af undertegnede behørigt befuldmægtigede repræsentanter for Kongeriget Danmarks regering og regeringen i Amerikas Forenede Stater.

(sign.) Ole Bjørn Kraft. L.S.

(sign.) Eugenie Anderson. L.S.

I henhold til overenskomstens artikel XIV skal den træde i kraft den dag, på hvilken meddelelse om den danske Rigsdags godkendelse gives regeringen i Amerikas Forenede Stater.

De Forenede Staters regering er blevet underrettet om Rigsdagens godkendelse ved en note, som den danske ambassadør i Washington den 8. juni 1951 har tilstillet De Forenede Staters udenrigsminister.

Overenskomsten er herefter trådt i kraft den 8. juni 1951.

Hvilket herved bringes til almindeligt kundskab.

Udenrigsministeriet, den 20. juni 1951.

Ole Bjørn Kraft.